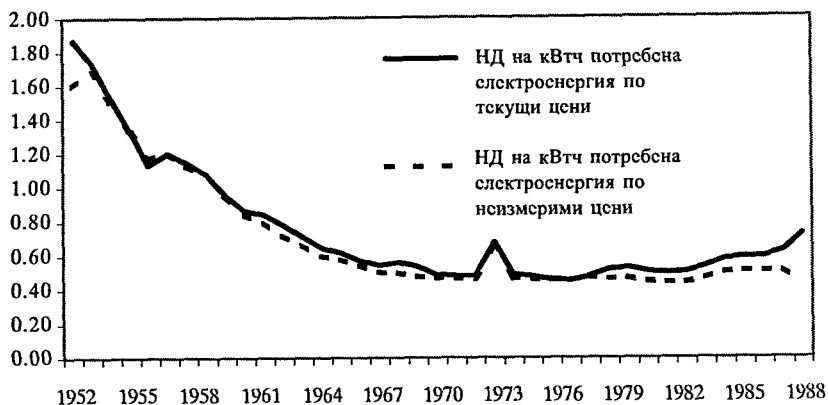

НД в левове на кВтч

Фиг. 1. Произведен национален доход в лв./кВтч
потребена електроенергия за периода 1952-1990 г.

От 1952 г. насам България е произвеждала все по-малко и по-малко национален доход (НД) на единица потребена електроенергия. Количеството на вложените енергийни ресурси (природен капитал) в единица произведена продукция е нараствало. Тези изводи са валидни за всички видове цени, при които се изчислява НД. През 1952 г. страната е произвеждала около 1.90 лв. НД на 1 кВтч. След 38 години, през 1990 г., със същото количество електроенергия са произведени едва около 0.60 лв., или три пъти по-малко. Въпреки че с развитието на технологиите се проявява и естествена тенденция към нарастване на ресурсоемкостта, в случая с България тя е толкова висока, че влиза в конфликт с икономическата ефективност.

Ако през тези 40 години дялът на природния капитал в произведената продукция е имал тенденцията да нараства, тогава каква е тенденцията на изменение в човешкия капитал? Трудно може да се намери измерител за качествените характеристики на човешкия капитал, но количествените характеристики се получават от демографската статистика.

България е интересна с факта, че ако се съди по намаляващия естествен прираст на населението, то страната има демографските белези на относително развита страна. Заедно с това България притежава и икономическите белези на победните страни. Вероятно част от обяснението се дължи на факта, че прирастът на населението е производен показател, включващ и броя на родените, и броя на умрелите. Приемаме, че броят на родените през последните десетилетия проявява тенденция към намаление така, както е в богатите страни. Но за намаляващия естествен прираст допринася и броят на умрелите, чиято тенденция на изменение е показана на фиг. 2.